

Halfjaarrapportage 2021

Behandeling in de gemeenteraad op 29 september 2021

Inhoudsopgave

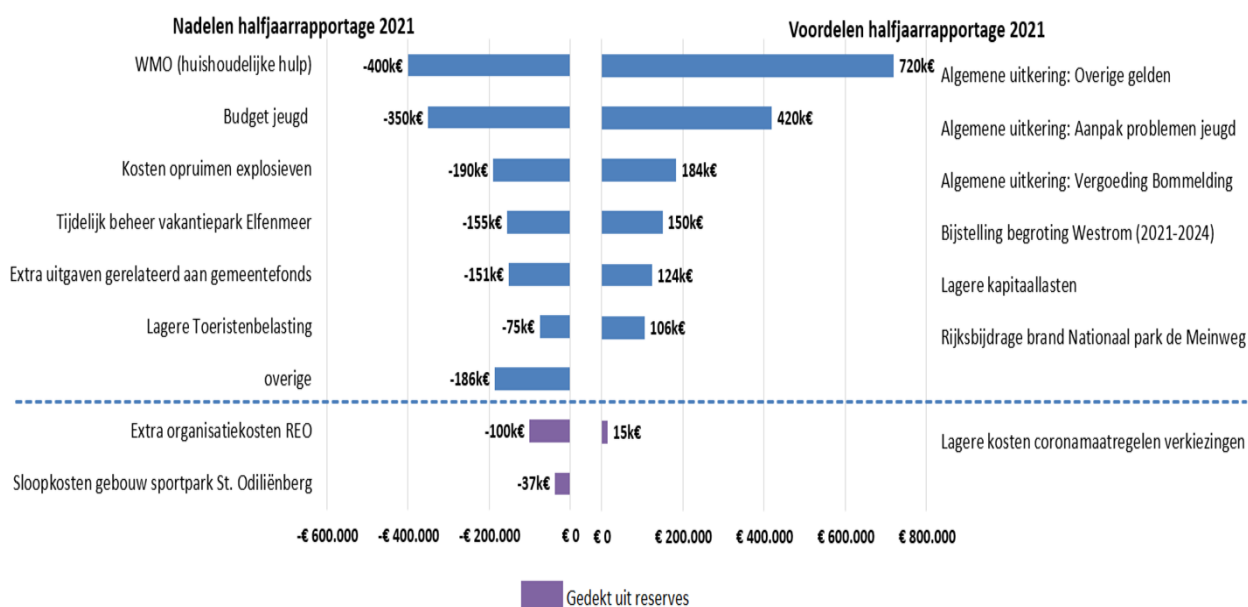
INLEIDING	2
Financiële positie	2
Roerdalen in Balans	3
Zo is deze halfjaarrapportage opgebouwd	6
PROGRAMMAPLAN	7
Programma 1 Krachtige dorpen	7
Programma 2 Participatie, ondersteuning en zorg	10
Programma 3 Veilige dorpen	13
Programma 4 Economie, natuur, toerisme en cultuur	16
Programma 5 Woonomgeving	20
Programma 6 Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	23
Programma 7 Bestuur, organisatie en dienstverlening	26
Programma 8 Algemene middelen	28
FINANCIËN IN HOOFDLIJNEN	29

Inleiding

Voor u ligt de halfjaarrapportage 2021 van de gemeente Roerdalen. Hiermee informeren we de gemeenteraad over de voortgang van de uitvoering van de begroting. Het merendeel van de activiteiten loopt volgens planning. In deze rapportage staan we voornamelijk stil bij de afwijkingen ten opzichte van de begroting. Ook behandelen we in de inleiding kort de stand van zaken van het project “Roerdalen in balans”. Dit is het project met het doel om de begroting uiterlijk in 2024 sluitend te hebben. Onze structurele lasten en structurele baten zijn dan in evenwicht.

Financiële positie

We zien in een aantal programma's (financiële) afwijkingen ten opzichte van de begroting. In totaal gaat het om circa € 200.000 positief. De belangrijkste verschillen worden veroorzaakt door:

In onderstaande overzicht is het verloop per programma en de mutaties in de reserves weergegeven.

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Begroting 2021			Totaal
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1. Krachtige dorpen	- 4.238	- 77	- 274	- 4.589
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 21.253	- 124	- 1.339	- 22.716
3. Veilige dorpen	- 2.177	- 4	- 186	- 2.367
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	- 1.763	- 1.072	- 121	- 2.956
5. Woonomgeving	- 4.784	-	- 158	- 4.943
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 6.659	- 57	- 143	- 6.859
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 10.613	- 421	- 89	- 11.123
8. Algemene middelen	- 290	-	- 21	- 311
Totaal Lasten	- 51.778	- 1.755	- 2.331	- 55.864
Baten				
1. Krachtige dorpen	227	-	45	271
2. Participatie, ondersteuning en zorg	4.598	-	847	5.446
3. Veilige dorpen	91	-	94	185
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	340	626	19	985
5. Woonomgeving	4.526	-	103	4.629
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	2.385	-	54	2.439
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	467	-	- 5	462
8. Algemene middelen	36.663	189	1.249	38.101
Totaal Baten	49.297	815	2.407	52.518
Saldo van baten en lasten	- 2.482	- 939	76	- 3.345
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 6.243	- 820	- 35	- 7.097
Onttrekkingen	8.725	1.801	157	10.683
Mutatie reserves	2.482	982	122	3.586
Resultaat	0	42	198	240

Roerdalen in Balans

Bij de voorbereiding van de begroting 2021-2024 bleek een groot meerjarig **oplopend tekort in de structurele inkomsten** van bijna € 3,5 miljoen. We kozen voor een onconventionele aanpak om de meerjarenbegroting in 2024 sluitend te krijgen. Ons doel is om, werkend volgens onze kernwaarden, een sluitende begroting te krijgen.

In de collegevergadering van 16 maart 2021 stelden we het projectplan “Roerdalen in Balans” vast. Dit project bestaat uit drie deelprojecten:

- Omvorming sociaal domein.
- Investeren in duurzaamheid en om te renderen.
- In control.

We rapporteren hier kort over de voortgang.

Omvorming sociaal domein.

We realiseren een omvorming van het sociaal domein en beogen daarmee een besparing van € 1,7 miljoen in 2024. We hebben de afgelopen periode na een analysefase hard gewerkt aan een integraal plan. Samen met de professionals uit het sociaal domein hebben we de bestaande situatie in kaart gebracht en de mogelijkheden voor de omvorming verkend. We keken ook naar voorbeelden van andere gemeenten. Zo kwamen we tot een vernieuwende aanpak van de omvorming. We verschuiven financiële middelen van de gespecialiseerde hulp naar vormen van ondersteuning in Roerdalen:

1. Inzet GGZ-expertise in de basisondersteuning bij de huisarts. In de vorm van een praktijkondersteuner jeugd GGZ;
2. (Uitbreiding van) de individuele basisondersteuning van het Sociaal Team;
3. Extra gezinsondersteuning voor complexe problematiek;
4. Gerichte inzet op armoedebestrijding en schuldhulpverlening;
5. Uitbreiden van collectieve vormen van basisondersteuning naar het voorbeeld van huiskamerplus.

In de raadsvergadering van 15 juli 2021 is het Plan Omvorming 2021-2024 vastgesteld. De besparingen die we lokaal willen realiseren passen bij de voorstellen zoals vastgelegd in de programmabegroting 2021 – 2024. We hebben de afgelopen maanden vooral geïnvesteerd in inhoudelijke uitwerking en draagvlak bij de organisatie die actief zijn in het sociaal domein in Roerdalen.

Wel zien we in de tussentijd dat de kosten voor jeugdzorg in 2021 waarschijnlijk op ongeveer een zelfde niveau zitten als in 2020. De prognose laat een tekort zien dat vooral wordt veroorzaakt doordat de geplande bezuiniging aan gespecialiseerde zorg niet gehaald wordt. De invloed die we hierop als gemeente hebben is geringer doordat dit regionaal wordt georganiseerd en de indicatie plaats vindt door professionals. Via contractgesprekken in de regio en gesprekken met de gemeentelijke toegang zetten we hier dit jaar nog fors op in. We verwachten op dit moment de kosten in 2021 € 350.000 hoger uitkomen dan we hebben begroot. Tegen deze extra uitgaven, staat ook dat we van het rijk incidenteel ook extra middelen ontvangen voor de jeugdzorg.

Investeren in duurzaamheid en om te renderen.

We hebben ervoor gekozen het volledige duurzaamheidsprogramma op te nemen in Roerdalen in Balans. Dat doen we omdat een groot deel van de extra inkomsten of besparingen worden gehaald met investeringen in duurzaamheid. In het programma sturen we dus zowel op duurzaamheid (CO2-reductie en vergroten van het aandeel duurzaam opgewekte energie) als op de financiële effecten (kostenbesparing of nieuwe inkomsten).

We zijn volop bezig met beleidsontwikkeling. Daarnaast voeren we ook concrete maatregelen uit, uit het actieplan Duurzame Energie. Een korte impressie:

- We werken aan concretisering van de doelstellingen en indicatoren. Daarmee willen we inzicht geven in het effect van onze inspanningen. Het gaat om zowel de financiële doelstellingen als de maatschappelijke doelstellingen (zoals CO2 reductie);
- We stemmen af met de Provincie om de monitoring van de maatschappelijke duurzaamheids-doelstellingen van Roerdalen op nationale doelstellingen aan te laten sluiten bij de RES-monitoring. Er wordt nog naar de juiste grootheden gezocht binnen de RES, dus ook binnen Roerdalen.

- De voorbereiding van Zon & Windbeleid, RES 1.0 zijn afgerond en behandeld in de gemeenteraad. De Transitievisie Warmte volgt eind 2021;
- We werken aan de voorbereiding van de uitvoering van zonbeleid. Na de zomer starten we met de verkenning voor windenergie in Roerdalen;
- We communiceren veel via de website Samendoensamenduurzaam.nl. Daarnaast werken we actief samen met de coöperatie Duurzaam Roerdalen;
- De realisatie van twee zendmasten in 2021 en 2022 zorgen voor beperkte structurele nieuwe inkomsten;
- Het actieplan blijft qua uitvoering wat achter bij onze ambitie, vanwege een vacature. Inmiddels hebben we de vacature specialist duurzaamheid ingevuld. Daarmee kan de uitvoering van het actieplan weer actief worden opgepakt.

Bij het opstellen van de begroting zijn we uitgegaan van een rente-inkomsten € 40.000 over de lening aan Enexis, gebaseerd op tranche A. Bij het daadwerkelijk aangaan van de lening is het rentepercentage voor tranche B vastgesteld. Dit was 1,4%, waarmee de opbrengst uitkomt op € 27.000.

In control.

Het project “in control” heeft een tweeledig doel. Het eerste doel is de monitoring en rapportage van de voortgang van de projecten zodat tijdig bijgestuurd kan worden. Het andere doel van het project is om kostenbesparingen te realiseren in de eigen organisatie en bij de verbonden partijen.

De ambities van dit project zijn:

- Productiviteitsverhoging¹ van SC MER zodat de bijdrage van Roerdalen omlaag kan.
- Productiviteitsverhoging van de eigen organisatie
- Organisatieontwikkeling van Roerdalen.
- Kostenverlaging bij de verbonden partijen.
- Opzetten/verbeteren rapportages/monitoring (deel)projecten
- Verbeteren rapportages/monitoring ontwikkelingen en overige uitgaven/inkomsten
- Verbeteren risicomanagement in de organisatie

Het project “in control” zit in de fase van voorbereiding en onderzoek. We hebben een nieuwe, objectieve manier van toerekenen van bedrijfsvoeringskosten door het SC MER afgesproken.

¹ Onder productiviteitsverhoging verstaan we: een zo optimaal mogelijke verhouding creëren tussen effectiviteit en efficiency. Dus zowel de kostenbesparingsmogelijkheden, als ook de doelmatigheid met behoud van minimale kwaliteit tellen hierbij mee.

Financiën Roerdalen in Balans

In onderstaande tabel zijn de afwijkingen te zien van de halfjaarrapportage 2021 ten opzichte van de begrote besparingen/baten.

Roerdalen in Balans	Begroting 2021			Totaal
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	
Voordelen te behalen door project				
Lagere lasten – Zorginnovatie	500	-	- 350	150
Hogere baten – Rente lening Enexis	40	-	- 13	27
Overige lasten/baten	307	-	-	307
Totaal	847	-	- 363	484

Conclusie

We zijn volop bezig met de realisatie van het project “Roerdalen in balans”. Naast de bijstellingen zoals deze hierboven zijn weergegeven gaan we ervan uit dat de uitvoering in 2021 gerealiseerd wordt. Bij het opstellen van de begroting 2022-2025 beoordelen we over er meerjarig aanpassingen noodzakelijk zijn.

Zo is deze halfjaarrapportage opgebouwd

De halfjaarrapportage bestaat uit dezelfde onderdelen als de programmabegroting:

1. het programmaplan
2. de paragrafen
3. financiën in hoofdlijnen

Programmaplan

Speerpunten

Per speerpunt is er een rapportage over de inhoud, financiën en planning.

Hiervoor gebruiken we de volgende tekens en kleuren:

- het gaat goed, dus zoals we in de begroting hebben aangegeven
- het gaat minder goed dan gepland, uitvoering zoals begroot staat onder druk
- het gaat niet goed, we wijken af van de begroting

Daarnaast geven we een toelichting op de speerpunten; niet per speerpunt maar in totaliteit over de afwijkingen en eventuele andere benoemwaardigheden die anders zijn dan in de begroting was vermeld.

Op basis van deze rapportage kan de gemeenteraad de financiële kaders en de planning aanpassen. Inhoudelijke kaders wijzigen we alleen via een apart raadsvoorstel.

Financieel

Per programma lichten we de belangrijkste financiële verschillen toe, ten opzichte van de begroting. We lichten alleen afwijkingen boven de € 25.000 toe.

Paragrafen

De paragrafen worden alleen opgenomen als er afwijkingen zijn of andere bijzonderheden. Dat is in deze halfjaarrapportage niet aan de orde.

Financiën in hoofdlijnen

Per programma hebben we de in de begroting vastgestelde bedragen opgenomen en de bedragen van de bijgestelde begroting. Bij mutaties geven we aan of deze positief of negatief zijn.

Tevens is hier het verloop van de reserves opgenomen en wordt ingegaan op de bijstelling van een aantal investeringskredieten.

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Begroting 2021			
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	Totaal
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1. Krachtige dorpen	- 4.238	- 77	- 274	- 4.589
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 21.253	- 124	- 1.339	- 22.716
3. Veilige dorpen	- 2.177	- 4	- 186	- 2.367
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	- 1.763	- 1.072	- 121	- 2.956
5. Woonomgeving	- 4.784	-	- 158	- 4.943
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 6.659	- 57	- 242	- 6.958
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 10.613	- 421	- 89	- 11.123
8. Algemene middelen	- 290	-	- 21	- 311
Totaal Lasten	- 51.778	- 1.755	- 2.430	- 55.963
Baten				
1. Krachtige dorpen	227	-	45	271
2. Participatie, ondersteuning en zorg	4.598	-	847	5.446
3. Veilige dorpen	91	-	94	185
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	340	626	19	985
5. Woonomgeving	4.526	-	103	4.629
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	2.385	-	54	2.439
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	467	-	- 5	462
8. Algemene middelen	36.663	189	1.249	38.101
Totaal Baten	49.297	815	2.407	52.518
Saldo van baten en lasten	- 2.482	- 939	- 23	- 3.444
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 6.243	- 820	- 35	- 7.097
Onttrekkingen	8.725	1.801	256	10.782
Mutatie reserves	2.482	982	221	3.685
Resultaat	0	42	198	240

Programmaplan

Programma 1 Krachtige dorpen

Voorafgaand aan de terugblik over het afgelopen halfjaar, plaatsen wij een algemene opmerking over Corona. Op veel fronten hebben wij als gemeente Roerdalen te maken gekregen met de gevolgen van deze crisis en zijn zaken anders verlopen dan gepland. Wij kiezen ervoor om in de rapportage zoveel mogelijk te reflecteren waarop we invloed hebben gehad en nemen de coronacrisis als gegeven aan. We noemen het niet apart bij elk speerpunt, tenzij het zo essentieel is dat het ons heeft belemmerd om bijvoorbeeld alle activiteiten te verrichten.

Speerpunten

Inwoners in een (potentieel) kwetsbare situatie worden weerbaarder, méér bewust van de eigen invloed op gezondheid en ontwikkelen veerkracht en vaardigheden			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Coaching en lifeskills op het gebied van leefstijl, werk en inkomen en gezondheid	😊	😊	😊
Actie 2: Smaaklessen, leefstijllessen en fittesten op alle scholen	😊	😊	😊
Actie 3: Preventie en omvorming	😊	😊	😊
Actie 4: Statushouders	😊	😊	😊

Inwoners nemen initiatieven die de gezondheid bevorderen			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Bekendheid positieve gezondheid	😊	😊	😊
Actie 2: Stimuleren initiatieven op het gebied van positieve gezondheid	😐	😊	😐

Actie 2: initiatieven positieve gezondheid

In 2021 zijn er nog geen initiatieven bijgekomen van inwoners op het gebied van positieve gezondheid. We hebben hier door corona nog geen impuls aan kunnen geven, omdat het organiseren van nieuwe dorpsgesprekken over positieve gezondheid nog niet goed mogelijk was.

Burgers nemen initiatieven op het gebied van leefomgeving en sociale samenhang			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Doorontwikkeling subsidiestelsel vrijwilligersorganisaties: fase 2	😊	😊	😊
Actie 2: Faciliteren burgerinitiatieven	😊	😊	😊
Actie 3: Afronden accommodatiebeleid	😊	😊	😊
Actie 4: Herstructurering van het marktgebied Vlodrop	😊	😐	😊

Actie 4: Herstructurering marktgebied Vlodrop

Door de huidige overspannen bouwmarkt is er momenteel meer vraag dan aanbod van materialen. Hierdoor zijn de levertijden en materiaalprijzen enorm zijn gestegen. Hier is in het beschikbaar gestelde krediet geen rekening mee gehouden. Zodra er een definitief herinrichtingsontwerp is kunnen we de kosten berekenen en blijkt of het krediet toereikend is.

Financieel

bedragen x € 1.000				
1. Krachtige dorpen	Begroting 2021			
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	Totaal
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 4.238	- 77	- 274	- 4.589
Baten	227	-	45	271
Saldo van baten en lasten	- 4.012	- 77	- 229	- 4.318
Mutatie reserves				
Onttrekkingen	378	50	37	465
Mutatie reserves	378	50	37	465
Totaal	- 3.634	- 27	- 192	- 3.853

Toelichting

Sporthallen (€ 73.000 hogere lasten, € 11.000 hogere inkomsten)

- *Sporthal Posterholt (€ 16.000 extra lasten)*
Hogere eigenaarslasten accommodaties € 16.000 en structureel € 23.000.
- *Sportakkoord Roerdalen (budgettair neutraal, € 20.000 hogere inkomsten en uitgaven)*
Door de corona zijn de inkomsten € 20.000 lager geweest dan begroot. Vanuit de specifieke uitkering wordt aan de gemeenten een impuls gegeven door de uitvoeringsbudgetten voor het jaar 2021 éénmalig te verhogen met € 20.000.
- *Sportpark Sint Odiliënberg (€ 37.000 extra lasten t.l.v. reserve)*
Het clubgebouw op het voormalig sportpark te St Odiliënberg is gesloopt. Met de sloop- en opruimkosten is een bedrag gemoeid van € 37.000. We stellen voor dit bedrag te dekken uit de Reserve Accommodatiebeleid. De sloop is vooruitlopend op de ontwikkelingen dorpspark Schepersheuvel, een burgerinitiatief rondom de nieuwe bestemming voor de voormalige voetbalvelden. De reden om dit nu al te doen is het voorkomen van vandalisme en een aantal pogingen tot inbraak.
- *Verhuur sporthallen (€ 9.000 lagere verhuurinkomsten)*
Vanwege Corona verwachten we dat de verhuurinkomsten sporthal Vlodrop en sportzaal Herkenbosch voor 2021 zullen dalen met een bedrag van € 9.000.

Preventieakkoord Roerdalen 2021-2023 (budgettair neutraal, € 29.600 hogere inkomsten en uitgaven)

Het Nationaal Preventieakkoord bestaat uit afspraken en maatregelen met als doel: roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik aanpakken. Voor gemeenten is een lokaal preventieakkoord dé kans om zich meer in te zetten voor gezondheidspreventie. Het bevat concrete

maatregelen om roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik tegen te gaan. Daarnaast is er ruimte om in te zetten op achterliggende problematiek zoals schulden, armoede en eenzaamheid. Vanuit het ministerie van VWS is een ondersteunings- en een uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn aangevraagd voor 2021. We zullen ook in 2022 en 2023 een aanvraag doen voor dit uitvoeringsbudget.

Doorontwikkeling subsidies (€ 140.000 hogere lasten binnen programma 1, lagere lasten binnen programma 2)

We hebben de subsidiekaders doorontwikkeld, zoals beschreven in de notitie Subsidiekader vrijwilligersorganisaties. Om de financiële administratie hier op aan te laten sluiten en om controle en inzicht te hebben is er geschoven met budgetten. Budgettair heeft dit géén invloed op de begroting, het betreft enkel een verschuiving van programma 2 naar programma 1.

Diverse kleine afwijkingen (€ 31.000 hogere lasten en € 4.000 hogere inkomsten)

Programma 2 Participatie, ondersteuning en zorg

Speerpunten

Mensen met een hulpvraag kunnen makkelijk terecht, worden sneller en beter geholpen en voelen zich gehoord			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Verbeteren dienstverlening MER sociaal domein	😊	😊	😊
Actie 2: Doorontwikkeling Sociaal Team Roerdalen	😊	😊	😊
Actie 3: Positieve gezondheid implementeren	😊	😊	😊
Actie 4: Algemene voorzieningen	😊	😊	😊
Actie 5: Beter passend specialistisch aanbod Jeugd en Wmo	😊	😊	😊
Actie 6: Slim omgaan met gegevens	😊	😊	😊
Actie 7: Armoede beleid	😊	😊	😊
Actie 8: Statushouders en arbeidsmigranten	😊	😊	😊
Actie 9: Arbeidsmarktbeleid	😊	😊	😊

bedragen x € 1.000

2. Participatie, ondersteuning en zorg	Begroting 2021			
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	Totaal
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 21.253	- 124	- 1.339	- 22.716
Baten	4.598	-	847	5.446
Saldo van baten en lasten	- 16.654	- 124	- 491	- 17.270
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 302	-	-	- 302
Onttrekkingen	478	-	-	478
Mutatie reserves	176	-	-	176
Totaal	- 16.479	- 124	- 491	- 17.094

Toelichting*Uitkeringen (budgettair neutraal, € 82.920 hogere inkomsten en lasten)*

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen voor de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Het voorlopige budget is hoger dan begroot. Tegenover de hogere inkomsten staan ook hogere uitgaven.

Tozo (budgettair neutraal, € 758.808 hogere inkomsten en lasten)

Gemeenten ontvangen een voorschot op de kosten van het verstrekken van algemene bijstand en bijstand. Hiermee kunnen we voorzien in de behoefte aan bedrijfskapitaal voor de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo). Het doel van deze regeling is om zelfstandigen die door de coronacrisis in financiële problemen raken, tijdelijk te ondersteunen. Daarmee willen we voorkomen dat ze hun bedrijf moeten sluiten. De uiteindelijke vergoeding wordt verrekend met de aan de gemeente verstrekte voorschotten. We verantwoorden dit via het systeem van "Single information, Single audit" (SiSa). We hebben een voorlopige toekenning ontvangen van ruim € 2,7 mln.

TONK op basis van de maartbrief (€ 48.522 hogere lasten, inkomsten zijn onderdeel van gemeentefondsuitkering)

De Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld om terugval in inkomsten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. De uitkering geldt voor huishoudens, dus ook voor ondernemers. Deze regeling, aanvankelijk bedoeld voor het eerste halfjaar van 2021, is gebaseerd op de 'bijzondere bijstand' en kan worden aangevraagd met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021. Onlangs heeft het Rijk bekend gemaakt dat de regeling TONK wordt verlengd tot en met 30 september 2021. Aanvullend budget hiervoor wordt later dit jaar toegekend aan gemeenten.

Sociale werkvoorziening (€ 150.200 lagere lasten)

Bijstelling aan de hand van de gewijzigde begroting 2021-2024 van Westrom.

Participatiebudget (€ 52.000 lagere lasten, overheveling naar programma 6)

Sinds 2020 voeren we zelf het groenonderhoud uit. Hiervoor is de inzet van Westrom medewerkers noodzakelijk. Deze medewerkers hebben een WSW-status (Wet Sociale Werkvoorziening). Omdat er geen nieuwe instroom in de WSW meer plaatsvindt, daalt het aantal gedetacheerden de komende jaren. Het is dus nodig om deze groep aan te vullen, om ook op termijn zelf het groenonderhoud uit

te kunnen blijven voeren. Hiervoor werken we samen met het bedrijf Noord Limburgs Groen (NLG) in het project Outdoor Campus Roerdalen.

Wmo, (huishoudelijke hulp € 400.000 hogere uitgaven)

Door een toename van de vraag naar hulp in het huishouden stijgen de Wmo kosten.

Verlaging budget leerlingenvervoer (€ 30.000 lagere lasten)

De uitgaven voor leerlingenvervoer zijn lager dan verwacht. Daarom stellen we dit budget naar beneden bij.

Doorontwikkeling subsidies (€ 140.000 extra lasten in programma 1, minder lasten in programma 2)

Zie toelichting bij programma 1.

Budget jeugd (€ 350.000 hogere lasten)

De kosten komen in 2021 waarschijnlijk op ongeveer een zelfde niveau uit als 2020. De prognose laat een tekort zien maar dit tekort komt met name doordat de geplande bezuiniging aan gespecialiseerde zorg niet gehaald wordt. De gespecialiseerde zorg wordt geïndiceerd door professionals die hiertoe bevoegd zijn zoals het CJG, de huisarts, medisch specialist of vanuit het gedwongen kader. Via contractgesprekken in de regio en gesprekken met de gemeentelijke toegang zetten we hier dit jaar nog fors op in. Tegelijkertijd worden we geconfronteerd met stijgende aantallen jeugdigen in zorg.

We zien in 2021, vergeleken met 2020, een stijging van het aantal jeugdigen in zorg. We kunnen hier geen objectieve verklaring voor vinden maar het vermoeden bestaat dat dit met de Corona pandemie te maken heeft. De wereld stond een aantal maanden stil in 2020. De vele maatregelen en de andere manier van werken (veelal beeldbellen) heeft sommige inwoners er mogelijk van weerhouden om hulp te zoeken. Daarnaast heeft deze situatie ook gezorgd voor uitdagende omstandigheden. Zeker waar het gezinnen met kinderen betreft die lange tijd thuis onderwijs genoten hebben. Het was niet makkelijk de balans te zoeken tussen onderwijs, ouderschap en de eigen baan, waardoor een hulpvraag eerder tot uitdrukking kwam.

Doorbetaling WSW budget Participatie aan Westrom (€ 35.872 hogere lasten, compensatie via gemeentefondsuitkering)

Het WSW budget is geïndexeerd. Dit bedrag wordt doorbetaald aan Westrom.

Omnibuzz (€ 36.875 lagere lasten, € 3.668 lagere inkomsten,)

Bijstelling aan de hand van de gewijzigde begroting (2021-1) van Omnibuzz.

Effect meicirculaire (€ 51.000 hogere lasten)

- Invoering nieuwe wet Inburgering (€ 14.000)
- Ontwikkelingen Jeugdzorg (€ 30.000)
- Ontwikkelingen participatie (€ 7.000)

Diverse kleine afwijkingen (€ 21.000 hogere lasten en € 9.000 hogere inkomsten)

Programma 3 Veilige dorpen

Speerpunten

Inwoners treffen zelf preventieve maatregelen om te voorkómen dat ze slachtoffer worden van een misdrijf of situatie van overlast.			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Inwoners faciliteren op het gebied van veiligheid	😊	😊	😞
Actie 2: Zichtbaarheid van de BOA's en wijkagenten	😊	😊	😊
Actie 3: Optimaliseren van de communicatie	😊	😊	😊
Actie 4: Brandpreventie	😊	😊	😊
Actie 5: Verkeersveiligheid	😞	😊	😞

Actie 1: Inwoners faciliteren

Door de coronacrisis annuleerden we fysieke preventie-activiteiten. Zo zijn de scholen-projecten over brandveiligheid en de Riskfactory afgezegd. We hebben actief ingezet op voorlichting over de coronamaatregelen. Richting inwoners, horeca en ondernemers. Dit om er samen voor te zorgen dat handhaving niet nodig is. Maar ook om virusverspreiding te voorkomen.

Actie 2 en 5: Zichtbaarheid BOA's/wijkagenten en verkeersveiligheid

De BOA's en de wijkagenten zijn ook in 2021 druk geweest met het handhaven van de coronamaatregelen. De wijkagenten zijn ook ingezet in (het vervangen van) de noodhulp-diensten. Door de coronacrisis hebben verkeerscontroles bij de politie weinig prioriteit. De krapte bij de politie heeft onze aandacht. Er wordt landelijk aangedrongen op structureel meer geld voor de politie. In het bijzonder op meer geld voor de basiseenheid Limburg, mede vanwege de grensregio-problematiek. Ook zijn we bezig met een herverdeling van de politiecapaciteit binnen Limburg.

Actie 4: Brandpreventie

Aan de Boslaan in Vlodrop is een bluswatervoorziening gemaakt voor het natuurbehoud bij brand. Naast deze voorziening is ook de waterkelder van voormalig WML waterstation gevuld. Na de Meinwegbrand in 2020 bleek dat veel behoefte was aan extra bluswatervoorzieningen in dit gebied.

Door gezamenlijk optreden met onze veiligheidspartners worden ondermijnende en overlast gevende activiteiten voorkomen en beëindigd			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Aanpak ondermijning	😊	😊	😊
Actie 2: Vergroten bewustzijn in de organisaties	😊	😊	😊
Actie 3: Vergroten meldingsbereidheid door bewustwording over ondermijning bij burgers	😊	😊	😊

Actie 2: Vergroten bewustzijn

Het bewustzijn van ondermijning groeit in de organisatie. Medewerkers weten hun weg te vinden als zij signalen van ondermijning zien. Tot slot gaven we het eerste half jaar een verdiepingstraining

‘signaleren van ondermijning’. De training richtte zich op de medewerkers van het team Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling.

Actie 3: Vergroten meldingsbereidheid

In het voorjaar zijn we gestart met het opzetten van een meldpunt criminaliteit. Hier kunnen inwoners hun vermoedens over ondermijnende criminaliteit melden.

Slachtoffers, maar ook daders (na het uitzitten van hun straf), dienen zo snel als mogelijk zelfstandig te kunnen deelnemen aan het dagelijkse leven.			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Personen met problemen eerder in beeld	😊	😊	😊
Actie 2: Versterken samenwerking tussen hulpverleners	😊	😊	😊
Actie 3: Personen met verward gedrag beter in beeld brengen	😊	😊	😊
Actie 4: Invoering Wet verplichte gezondheidszorg (Wvggz)	Afgerond		

Actie 1: Personen met problemen

Er is ingezoomd op het conceptplan 2e kansen aanpak. Dit plan is gericht op het scheppen van randvoorwaarden om inwoners een uitweg te bieden uit het criminele circuit. Wij stellen vast dat onze huidige aanpak al voorziet. De partners waar we intern en extern mee samenwerken, leveren waar nodig maatwerk. Zowel in de justitiële als in de zorgketen. Maar ook door Wonen Limburg en het Zorg- en Veiligheidshuis. Zij bewegen mee waar we voorwaarden kunnen scheppen rondom onder meer wonen, werken en schulden. Daarmee voorziet de 2^e kansen aanpak niet in iets nieuws. Ook wegen de investeringskosten en de inzet van capaciteit niet op tegen de hoeveelheid casuïstiek in Roerdalen die passend is voor de 2e kansen aanpak. Daarom strepen we dit actiepunt af.

Actie 1, 2 en 3:

Wij zien een steeds nauwere samenwerking tussen hulpverlening, maar ook met de dienstverlening van het SC MER. Het Sociaal Team heeft een centralere positie en fungeert als poortwachter. Daardoor komen personen die hulp of ondersteuning nodig hebben eerder in beeld.

Actie 4: Wvggz

We hebben alle maatregelen die we moesten nemen voor de invoering van de Wet verplichte gezondheidszorg voltooid. Daarom ronden we dit actiepunt af.

Financieel

bedragen x € 1.000				
3. Veilige dorpen	Begroting 2021			
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	Totaal
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 2.177	- 4	- 186	- 2.367
Baten	91	-	94	185
Saldo van baten en lasten	- 2.087	- 4	- 92	- 2.183
Totaal	- 2.087	- 4	- 92	- 2.183

Toelichting

Woningontruimingen (€ 25.000 hogere lasten en € 25.000 hogere inkomsten)

Per 1 april 2021 is de wet gewijzigd en zijn gemeenten verantwoordelijk voor het ontruimen van woningen via een deurwaarder. De kosten worden verhaald op de woningbouw stichting. De gemeente moet de kosten voorschieten en daarna een factuur sturen voor de gemaakte kosten (exclusief eigen uren). De kosten hebben betrekking op het afvoeren en opslaan van inboedels na een woningontruiming.

Ruimen explosieven (€ 150.000 hogere lasten en € 40.000 lagere inkomsten)

Gemeente Roerdalen heeft in 2020 en 2021 bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een suppletie-uitkering aangevraagd. Deze uitkering komt uit het Gemeentefonds voor Explosievenonderzoeken. In de Meicirculaire 2021 zijn deze gelden toegekend.

Rijksbijdrage natuurbrand Nationaal Park de Meinweg (€ 106.000 hogere inkomsten)

Samen met de Veiligheidsregio Limburg-Noord hebben we een subsidie aangevraagd bij het Rijk. De gemeente ontvangt een subsidiebedrag van € 106.000,- Hierdoor zijn de gemaakte kosten (exclusief eigen uren) van de Meinwegbrand gedekt. De toekenning heeft een voordelig effect op de begroting 2021.

Diverse kleine afwijkingen (€ 11.000 hogere lasten en € 3.000 hogere inkomsten)

Programma 4 Economie, natuur, toerisme en cultuur

Speerpunten

Bevorderen van de ruimtelijke en sociale samenhang van de dorpskernen en het buitengebied			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Uitvoeren programmaplan Omgevingswet	😊	😊	😊
Actie 2: Opstellen Omgevingsvisie	😊	😊	😊
Actie 3: Aansluiten Digitaal Stelsel Omgevingswet	😐	😊	😐
Actie 4: Herijken gemeentelijk grondbeleid	😊	😞	😐
Actie 5: Plan van aanpak investeringen	😊	😊	😊
Actie 6: Verbeteren toeristische en recreatieve mogelijkheden	😊	😐	😐
Actie 7: Aanpak verkrotting en leegstand	😊	😊	😊

Actie 3: Digitaal stelsel Omgevingswet

De aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet is voltooid. Inmiddels werkt het landelijke Digitale stelsel Omgevingswet. Wij zijn hier op aangesloten. Enkele onderdelen moeten nog worden getest en gevuld. We verwachten dat dit in het eerste kwartaal 2022 klaar is.

Actie 4: Herijken gemeentelijk grondbeleid

In eerste instantie was het de bedoeling het herijkte gemeentelijk grondbeleid in december 2021 aan de raad voor te leggen. Vanwege de voortgang van het kavelruilproject Schil van Montfort en de ambtelijke capaciteit die daarvoor nodig is, staat dit beleidsstuk nu gepland voor behandeling in de raad van februari 2022. Verder is in de begroting 2021 opgenomen dat we niet tegelijkertijd de Nota Grondbeleid kunnen herijken en het kavelruilproject kunnen uitvoeren. Daarom is de inhuur van capaciteit noodzakelijk. Hier hadden we in de begroting financieel geen rekening mee gehouden. Zie in programma 7 voor de extra capaciteitsaanvraag.

Actie 6: Verbeteren toeristische en recreatieve mogelijkheden

In 2020 hebben we onze ambities in de verdere doorontwikkeling in en rondom Nationaal Park de Meinweg beschreven en gepresenteerd in de gebiedsvisie Belevingspark de Meinweg en is de subsidieaanvraag voor de Transitie Nationale Parken ingediend.

Vanuit de Provincie Limburg is aangegeven dat er geen extra financiële middelen vrijgemaakt worden voor een integrale aanpak van het uitvoeringsprogramma. Wel is de mogelijkheid geboden om op projectniveau financiering aan te vragen. We overleggen met lokale ondernemers, natuurbeheerders en betrokken instanties, welke projecten er zijn en hoe wij daarvoor projectfinanciering kunnen aanvragen.

Het (INTERREG) project grensoverschrijdende ruiterroutes zit op schema. Ook onderzoeken we met lokale partners de mogelijkheden om een MTB-route in Roerdalen te realiseren.

Naast de acties die genoemd staan in de begroting hebben we ook (mee)gewerkt aan volgende projecten:

- De Duitse thematische fietsverbinding “RurUfer Radweg”, deze is inmiddels verbonden met het Nederlandse fietsroutenetwerk, via Roerdalen naar het eindpunt Roermond.
- Het Nederlandse deel van het wandelroutenetwerk wordt aangesloten op het Duitse netwerk met de bouw van een knuppelbrug en pad nabij het Boshotel te Vlodrop. Daarnaast worden een aantal nieuwe thematische wandelroutes in Roerdalen gerealiseerd. Het blijkt een uitdaging om deze doelstelling op tijd te behalen.
- We werken mee aan het haalbaarheidsonderzoek naar een Hoogwaardige fietsverbinding Nederweert-Leudal-Roermond-Roerdalen-Mönchengladbach.

In maart 2021 is de beleidsregel camperplaatsen Roerdalen vastgesteld waarmee we meer toeristisch en recreatieve mogelijkheden bieden voor lokale ondernemers.

Bevorderen van bedrijvigheid en werkgelegenheid			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Ondersteunen ondernemers	😊	😞	😞
Actie 2: Ondersteunen inwonerinitiatieven	😊	😊	😞
Actie 3: Regionale samenwerking	😊	😊	😊
Actie 4: Taskforce arbeidsmigranten	😊	😊	😞

Actie 1 en 2: ondersteunen ondernemers en inwonerinitiatieven

Door de coronapandemie is het proces, om een concrete gezamenlijke en duurzame investeringsagenda/begroting samen uit te werken, vrijwel geheel stil komen te staan. Zodra deze gereed is wordt daar de financiering op aangevraagd.

- Begin 2021 hebben we deelgenomen aan de verkiezing tot Wandelgemeente van het Jaar 2021 met uiteindelijk een top 3 nominatie en het winnen van een 2^e prijs. Doel hiermee was om meer bezoekers naar onze regio te trekken en daardoor een economische spin-off voor lokale ondernemers te ondersteunen.
- In maart 2021 is de subsidieregeling economie herzien en vastgesteld. De regeling is vereenvoudigd om daarmee makkelijker toegankelijk te worden voor de ondersteuning van inwonerinitiatieven.

Actie 3: Regionale samenwerking

In de regionale samenwerking zijn zaken structureel veranderd. Omdat we de economische structuur willen versterken, komen in de samenwerking de volgende zaken in samenhang met elkaar aan de orde:

- de Strategische Investeringsagenda (momenteel wordt aan een nieuwe Investeringsagenda Midden-Limburg gewerkt);
- de Post-Corona-aanpak regionale arbeidsmarkt;
- de Taskforce Arbeidsmigranten;
- de Regionale Energie-Strategie;
- het meerjarig routeplan Keyport.

Actie 4: Taskforce arbeidsmigranten

De Taskforce arbeidsmigranten is inmiddels herbenoemd naar Stuurgroep Internationale werknemers. De Stuurgroep heeft in december 2020 de 'Visie Internationale Werknemers' vastgesteld, die aansluit op de adviezen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, dat in oktober 2020 het rapport "Geen Tweederangsburgers" heeft gepubliceerd. Doel van de visie is om samen te komen tot oplossingen op het gebied van wonen, werken en samenleven. Dit jaar werken verschillende partijen aan de acties die in de visie zijn benoemd. Bijvoorbeeld aan huisvesting op zowel kwantitatief als kwalitatief gebied, ook is er aandacht voor het vergroten van de maatschappelijke beeldvorming en draagvlak. Dit onderwerp staat zowel regionaal, provinciaal alsook in de Euregio op de agenda. Door de integraliteit van het onderwerp en de vele verschillende (belangen)partijen, wordt slechts moeizaam voortgang bereikt. In Roerdalen zijn ingediende aanvragen voor de huisvesting van internationale werknemers in behandeling genomen, vorig jaar (2020) is er een vergunning afgegeven, dit jaar (2021) zijn er twee in behandeling. Van twee locaties zijn initiatieven door de aanvragers on hold gezet. In de praktijk lijkt het vastgestelde beleid uit te pakken zoals beoogd, maar dit zal in een later stadium ook nog geëvalueerd worden.

Bevorderen van de duurzaamheid en invulling geven aan de energietransitie			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Actieplan duurzame energie	😊	😊	😐
Actie 2: Stimuleringsfonds Duurzaamheid	😐	😊	😊
Actie 3: Regionale Energie Strategie (RES)	😊	😊	😊
Actie 4: Riool-overstorten Vlootbeek	😊	😊	😐

Actie 1: Actieplan duurzame energie

De beleidsstukken zijn vastgesteld (RES) of zijn geagendeerd in de gemeenteraad (Zon- en Wind in juli en Transitievisie Warmte in december). Onze inwoners nemen steeds meer maatregelen en we ondersteunen ze daarin volop, bijvoorbeeld met informatie over bespaarmogelijkheden en gezamenlijke inkoopacties. Ook hebben we in ons eigen vastgoed diverse projecten in voorbereiding

die in de loop van 2021 uitgevoerd worden. We hadden in de uitvoering wel wat verder willen zijn, maar zijn daarin beperkt door de beschikbare capaciteit. In augustus start een nieuwe medewerker en willen we de achterstand in de uitvoering wegwerken.

Actie 2: Stimuleringsfonds Duurzaamheid

We hebben de financiële ruimte niet benut. Er zijn veel financiële stimulansen beschikbaar voor onze inwoners, bedrijven of andere partijen. Zowel vanuit het Rijk als de Provincie. Met het uitgangspunt van een revoluerend karakter kunnen we hier als gemeente geen meerwaarde creëren voor deze doelgroepen en de gemeentelijke duurzaamheidsopgave. We bekijken in de tweede helft van dit jaar of het fonds op een andere manier is in te richten. Hierin willen we de uitgangspunten van het verder brengen van de duurzaamheidsopgave en het revoluerend karakter combineren.

Actie 4: Riool-overstorten Vlootbeek

Riooloverstorten Vlootbeek: vanwege de coronamaatregelen is de grondverwerving vertraagd. We ronden de uitvoering daardoor niet eind 2021 af, maar pas in 2022. Besteksvorbereiding en aanbesteding van de uitvoering gebeurt wel nog in 2021. Financieel en inhoudelijk ligt het project wel op koers.

Financieel

bedragen x € 1.000

4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	Begroting 2021			
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	Totaal
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 1.763	- 1.072	- 121	- 2.956
Baten	340	626	19	985
Saldo van baten en lasten	- 1.424	- 446	- 101	- 1.971
Mutatie reserves				
Toevoegingen	-	- 43	-	- 43
Onttrekkingen	510	423	-	933
Mutatie reserves	510	381	-	891
Totaal	- 914	- 65	- 101	- 1.080

Toelichting

Tijdelijk beheer vakantiepark Elfenmeer (€ 155.000 hogere lasten)

De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van het vakantiepark ligt bij de gemeente tot het moment van overdracht. De afronding van de overdracht van het Elfenmeer kost meer tijd. Daardoor hebben we ook in 2021 nog tijdelijke beheerkosten.

Aanpassing kapitaallasten (lagere lasten € 42.000)

In de jaarrekening 2020 heeft een extra afschrijving plaatsgevonden. In de lopende begroting 2021 waren voor de afschrijving van deze activa nog de structurele kapitaallasten opgenomen (€ 42.000), die nu kunnen vervallen.

Diverse kleine afwijkingen (€8.000 hogere lasten, € 19.000 hogere inkomsten)

Programma 5 Woonomgeving

Speerpunten

Het bereiken van een woningvoorraad en woonomgeving die kwalitatief aansluit bij de behoefte van onze inwoners			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Structuurvisie Wonen 2018 vertalen in lokaal beleid	😊	😊	😞
Actie 2: Afronding wijk Holsterveld in Vlodrop	😞	😊	😞
Actie 3: Woonwagendstandplaatsen	😊	😊	😊
Actie 4: Stimuleren levensloopbestendig maken van woningen	😊	😊	😞
Actie 5: Voorbereiding afvalinzameling 2022 en verder	😊	😊	😊

Actie 1: Structuurvisie Wonen 2018

De nieuwe mogelijkheden die werden geboden vanuit de provincie en het rijk om woningbouw te stimuleren hebben ertoe geleid dat regionaal tijdelijk hierop de focus is gelegd. We hebben de actualisatie van de regionale woonvisie weer opgepakt, de verwachting is dat deze medio 2022 door de gemeenteraad kan worden vastgesteld. In februari 2021 is de nieuwe Verordening Starterslening gemeente Roerdalen 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Met de woningcorporatie en de huurdersbelangenvereniging geven we uitvoering aan de Prestatieafspraken Jaarschijf 2021. Bij het maken van de afspraken houden we rekening met de behoeften en wensen van onze inwoners. (Op 26 november 2019 zijn de Lokale Prestatieafspraken 2020-2023 door het college vastgesteld. De hierbij behorende jaarschijven worden telkens in november/december vastgesteld, zo ook in december 2020 de Prestatieafspraken jaarschijf 2021) De beeldvormende bijeenkomst op 10 juni 2021 over het toewijzingsbeleid van de Wonen Limburg en het Actieplan Woonwagendzaken was een dergelijke afspraak. Het projectplan Woonwagend 2020 wordt in september in de gemeenteraad besproken, de gemeenteraad zet dan de koers uit (eventuele uitbreidingen van de locaties).

Actie 2: Afronding wijk Holsterveld

Op 3 juni 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de grondexploitatie te heropenen. Hierdoor kunnen we in 2021 aan de slag met het bestemmingsplan en grondverkoop. De gemeenteraad heeft echter ook het amendement aangenomen om de gronden alleen marktconform te verkopen. Dat heeft mogelijk gevolgen voor de realisatie van sociale huurwoningen die ook in het plangebied voorzien zijn. We onderzoeken met Wonen Limburg wat de gevolgen zijn. Mocht Wonen Limburg besluiten om af te zien van verdere deelname, dan moet voor een deel van het plangebied nader onderzoek worden gedaan naar de mogelijke invulling. Dat levert dan vertraging op in de planning voor dat deel van het plan. We kijken daarmee ook af van het gemeentelijk woonbeleid. Hierin staat dat er wel behoefte is aan sociale woningbouw in Vlodrop.

Actie 4: Het stimuleren levensloopbestendig maken woningen

Deze actie is vertraagd. Tijdens de corona-pandemie zijn wij terughoudend geweest met het opstarten van een traject waarbij wij vrijwilligers willen inzetten.

Actie 5: Voorbereiding afvalinzameling

De voorbereiding op wijzigende afvalinzameling per 1-1-2022 ligt op schema. In de periode juli/augustus ontvangt de raad een raadsinformatiebrief over de stand van zaken.

Het bereiken van een woningvoorraad die aansluit bij onze demografische behoefte			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Regionale afspraken transformatieopgave	😊	😊	😐
Actie 2: Herstructureringsontwikkelingen	😊	😐	😊

Actie 1: Regionale afspraken transformatieopgave:

Het (tijdelijk gewijzigd) provinciaal - en rijksbeleid dat inzet op het stimuleren van woningbouw, biedt nadrukkelijk ruimte om in te zetten op de herstructurerings- en transformatieopgave. Gesprekken met de provincie over mogelijke subsidie hiervoor lopen. We willen nu woningbouw te stimuleren, maar de kernen ook op termijn leefbaar houden. Daarom blijven wij ons inzetten om, juist nu er veel gebouwd wordt, extra focus te leggen op onze herstructurerings- en transformatieopgaven. In de actualisatie van de regionale Woonvisie geven we ook nadrukkelijk aandacht aan deze opgave. Mogelijk dat door de gevolgen van de pandemie deze opgave tot transformatie nog meer in beeld komt. We vertalen de regionale afspraken in ons lokaal beleid.

Actie 2: Herstructureringsontwikkelingen

In de Omgevingsvisie Roerdalen 2050 zijn per kern verdunningsgebieden aangewezen waar we de komende jaren gaan onderzoeken of de woningvoorraad aangepast kan worden naar de eisen van deze tijd (zowel woningtype, energetisch en aantallen). Er zijn nu nog geen financiële middelen beschikbaar voor het daadwerkelijk opstarten van deze projecten. Voor de planning heeft dat nog geen gevolgen omdat deze projecten pas over enkele jaren daadwerkelijk worden opgepakt. Nu worden vooral voorbereidende studies en verkenningen verricht.

Financieel

bedragen x € 1.000

5. Woonomgeving	Begroting 2021			Totaal
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 4.784	-	- 158	- 4.943
Baten	4.526	-	103	4.629
Saldo van baten en lasten	- 258	-	- 55	- 314
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 571	-	-	- 571
Mutatie reserves	- 571	-	-	- 571
Totaal	- 830	-	- 55	- 885

Toelichting

0,5 FTE formatietoevoeging (€ 43.000 hogere lasten)

In de primitieve begroting is 0,5 fte abusievelijk te weinig opgenomen. Deze wordt bij de halfjaarrapportage alsnog toegevoegd.

Gemeentelijke bijdrage MER (€ 27.000 hogere lasten)

De mutatie betreft een bijstelling op basis van begrotingswijziging 2021-2 (vastgesteld d.d. 3 juni 2021) van SC MER voor het Uitvoerings Programma OD (aanvulling dienstverlening) en VVGB (= Verklaring van geen bedenkingen; De kosten hiervoor worden 1:1 door het Rijk vergoed). Dit bedrag wordt ook bij de mei-circulaire vergoed.

Bouwgrondexploitatie (€ 92.000 hogere inkomsten en € 92.000 hogere lasten)

Wijzigingen in de bouwgrondexploitaties worden budgettair neutraal in de begroting opgenomen, omdat het een gesloten exploitatie is. Door een hogere vastgestelde kavelprijs, is een hogere opbrengst gerealiseerd en stellen we de begrootte inkomsten met € 92.000 bij. De afrondingswerkzaamheden voor met name het realiseren van de parkeerplaats in Oortjensveld III zijn € 32.000. Daarnaast worden er minder kosten gemaakt in 2021 (€ 100.000), vanwege het deels doorschuiven van het woonrijp maken in Wienkeskoel naar 2022. Per saldo leidt dit tot een lagere boekwaarde van € 160.000. Deze komt tot uitdrukking op de balans.

Diverse kleine afwijkingen (lagere lasten € 4.000, hogere inkomsten € 11.000)

Programma 6 Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen

Speerpunten

Samen met inwoners werken aan integrale gebiedsgerichte projecten			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Afronden reconstructie Hoofdstraat te Posterholt	😊	😊	😊
Actie 2: Voorbereidingen treffen voor een herinrichting van de markt in Vlodrop	😊	😊	😊
Actie 3: Realisatie groot onderhoud aan de Leropperweg binnen en buiten de bebouwde kom	😊	😞	😞
Actie 4: Reconstructie speeltuinen	😊	😊	😞

Actie 1: reconstructie Hoofdstraat Posterholt

We ronden de reconstructie van de Hoofdstraat in Posterholt waarschijnlijk af voor de zomervakantie.

Actie 3: Groot onderhoud Leropperweg

Uitvoering van de Leropperweg start na de zomervakantie. Dit is iets later dan gepland, waardoor realisatie doorloopt tot begin 2022. Uit onderzoeken is gebleken dat de fundering van de weg vervuild is. Dit heeft extra kosten tot gevolg. Die dekken we uit de in de begroting opgenomen budgetten wegen.

Actie 4: Reconstructie Speeltuinen

We gaan door met de dorpsgerichte aanpak van de herziening van de speeltuinen. Het initiatief speeltuin Rector van de Boornlaan Posterholt is afgerond. Er zijn inmiddels diverse andere initiatieven opgestart. Door de coronamaatregelen zijn we hier minder ver mee dan we zouden willen.

Groenbeheer op het gewenste niveau houden, met aandacht voor de mensen die dit werk doen			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: De organisatie van team Onderhoud en het groenbedrijf verder ontwikkelen	😊	😊	😞
Actie 2: Maaibeleid en biodiversiteit	😊	😊	😊

Actie 1: Ontwikkelen organisatie team Onderhoud en groenbedrijf

De gezamenlijke huisvesting van het team Onderhoud speelt een essentiële rol bij het verder ontwikkelen van het team. De voorbereidingen om te komen tot deze huisvesting lopen en kunnen eind 2021 ter goedkeuring aan de raad worden voorgelegd. De voorbereiding vergt meer tijd dan aanvankelijk verwacht.

Naast een mooie en veilige omgeving voor onze inwoners dragen we ook bij aan recreatie en toerisme			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Ook in 2021 gaan we weer verder met de renovatie van de half verharde fietspaden in het Meinweg gebied	😊	😊	😊
Actie 2: Fietspaden Voorster Kerkpad / Naar de Bolberg	😊	😊	😞
Actie 3: Saneren bebording en bewegwijzering in de gemeente	😊	😊	😊

Actie 2: Fietspaden Voorster Kerkpad/ Naar de Bolberg

Voor het fietspad Voorster Kerkpad zijn we nog in gesprek over grondzaken. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de realisatieplanning.

Actie 3: Saneren bebording en bewegwijzering

Onderzoek naar sanering van verkeersborden loopt volop. Uitvoering vindt plaats in 2022.

We dragen bij aan duurzaamheid			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Duurzaamheid binnen de waterketen	😊	😊	😊
Actie 2: Duurzame machines	😊	😊	😊
Actie 3: In reconstructies van wegen en riolering en bij onderhoud aan de openbare verlichting houden we rekening met duurzaamheidsaspecten	😊	😊	😊
Actie 4: Uitbreiden aantal publieke laadpalen in de openbare ruimte	😊	😊	😊
Actie 5: Stimuleren en/of realiseren van zonnedaken op gemeentelijk vastgoed of andere gebouwen	😊	😊	😊

Actie 4: Laadpalen

Er worden in de diverse kernen laadpalen gerealiseerd.

Actie 5: Zonnedaken

Op de oude gemeenteloods in Sint Odiliënberg worden zonnepanelen geplaatst, na renovatie van het dak.

Financieel

bedragen x € 1.000

6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	Begroting 2021			
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	Totaal
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 6.659	- 57	- 143	- 6.859
Baten	2.385	-	54	2.439
Saldo van baten en lasten	- 4.274	- 57	- 89	- 4.420
Mutatie reserves				
Onttrekkingen	-	57	-	57
Mutatie reserves	-	57	-	57
Totaal	- 4.274	-	- 89	- 4.363

Toelichting

Outdoor Campus Roerdalen (hogere lasten € 52.000)

Er is een 3-jarig project opgestart, in samenwerking met Noord Limburgs Groen. Vanuit de gemeentelijke Westrom-ploeg doen 2 medewerkers mee in het project. Verder is vanuit Participatie en budgetten sociaal Domein financiële inbreng geleverd van € 52.000 (2021).

Opruimen drugsafval (hogere lasten € 50.000, hogere inkomsten € 55.000)

Deze problematiek leidt steeds vaker tot hoge kosten. De kosten voor het opruimen van het drugsafval (eind 2020/begin 2021) aan de Zandstraat in Montfort zijn verhaald en inmiddels geheel terugbetaald.

Gladheidsbestrijding (€ 30.000 hogere lasten)

Een kwakkelwinter is voor een gemeente doorgaans een kostbare aangelegenheid bij de gladheidsbestrijding. Hierdoor is het budget voor 2021 op dit moment al ontoereikend, terwijl de gebruikelijke zoutaankopen in de zomerperiode en het opstarten in het najaar nog moeten plaatsvinden. Hierdoor is een extra budget van € 30.000 noodzakelijk. We gaan ervan uit dat dit budget (nog) niet structureel noodzakelijk is. Mochten er in de toekomst veel vaker van dit soort kwakkelwinters zijn, dan moeten we daar wel rekening mee gaan houden.

Waterschap heffing onbebouwd wegen (€ 45.000 hogere lasten)

De tarieven voor waterschapslasten worden door de BsGW jaarlijks in rekening gebracht. De kosten voor wegen onbebouwd zijn in de afgelopen jaren gestegen en worden bijgesteld tot het huidige kostenniveau.

Kapitaallasten openbare ruimte e.d. (lagere lasten € 75.000)

De lagere kapitaallasten m.b.t. verbouwing gemeentewerf, wegrenovaties, uitgestelde vervanging voertuigen en materieel, leiden tot een positief effect op het resultaat met € 75.000.

Diverse kleine afwijkingen (hogere lasten € 42.000, lagere inkomsten € 1.000)

Programma 7 Bestuur, organisatie en dienstverlening

Speerpunten

Communicatieve organisatie en toegankelijke dienstverlening waardoor inwoners zich gehoord, geholpen en betrokken voelen			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Verbeteren communicatieve organisatie	😊	😊	😊
Actie 2: Verbeteren werkprocessen	😊	😊	😊
Actie 3: Verbeteren digitale dienstverlening	😊	😞	😊
Actie 4: Ontwikkelen Klant Contact Centrum (KCC)	😊	😊	😊
Actie 5: Website	😊	😊	😊
Actie 6: Gegevensveiligheid	😊	😊	😊

Actie 3: Digitale dienstverlening

De structurele meerkosten van e-diensten, e-formulieren en koppeling van systemen zijn in 2018 geschat op € 10.000. Dit blijkt nu €20.000 te zijn. Dit is het gevolg van continue wijzigende regelgeving én het vervroegd overstappen op de nieuwste software. Daarmee kunnen we sneller en efficiënter werken aan de ontwikkeling van de digitale dienstverlening. Hiermee verbetert de dienstverlening aan onze inwoners.

Minder en duidelijkere regels, doen wat nodig is			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Deregulering	😊	n.v.t.	😊
Actie 2: Werken vanuit de bedoeling	😊	n.v.t.	😊

Meer samenwerken met inwoners en ondernemers			
Onderwerp	Inhoud	Financiën	Planning
Actie 1: Uitwerken van de begroting met inwoners	😊	n.v.t.	😊
Actie 2: Aanbevelingen rekenkamercommissie uitvoeren	😊	n.v.t.	😊
Actie 3: Experimenteerruimte	😊	😊	😊

Actie 3: Experimenteerruimte

De coronamaatregelen zorgden met de afgelopen periode voor vertraging bij de experimenten. Nu de mogelijkheden over overleg en ontmoeting weer toenemen, begint de vaart er weer in te komen.

Financieel

bedragen x € 1.000

7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	Begroting 2021			
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	Totaal
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 10.613	- 421	- 89	- 11.123
Baten	467	-	- 5	462
Saldo van baten en lasten	- 10.146	- 421	- 94	- 10.661
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 1.000	-	-	- 1.000
Onttrekkingen	1.250	390	85	1.725
Mutatie reserves	250	390	85	725
Totaal	- 9.896	- 31	- 9	- 9.937

Toelichting

Vergoedingen raadsleden (hogere lasten € 26.000)

Eind 2020 zijn aan raadsleden nabetalingen gedaan van vergoedingen premies ziektekostenverzekeringen over 2019 en 2020. Deze nieuwe verplichting is nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting m.i.v. 2021. Inclusief actualisatie van de post 'raadsledenvergoeding' met € 8.000 is hierdoor een verhoging van het budget in totaal van € 26.000 noodzakelijk.

Extra organisatiekosten Ruimtelijke en economische ontwikkeling (extra budget € 100.000 t.l.v. Reserve Organisatieontwikkeling)

Er is rekening gehouden met tijdelijke extra organisatiekosten van € 100.000. Dit komt door de toegenomen vraag naar bestemmingsplannenwijzigingen en ruimtelijke ordening vraagstukken (raadsbesluit 4 juni 2020). Deze gelden zijn in 2020 niet nodig geweest, echter blijkt de extra capaciteit dit jaar wel nodig. We stellen voor dit bedrag toe te voegen aan het bestaande budget en als dekking hiervoor de Reserve organisatieontwikkeling in te zetten.

Na deze onttrekking, is de reserve organisatieontwikkeling volledig besteed en het verwachte saldo € 0. Bij de jaarrekening 2021 zullen we voorstellen doen om deze reserve op te heffen.

Diverse kleine afwijkingen (€ 37.000 lagere lasten, € 5.000 lagere inkomsten)

Mutaties reserves

Verkiezingen (€15.000 minder nodig uit de Algemene reserve)

In 2020 ontvingen we extra rijksmiddelen voor het organiseren van de verkiezingen 2021. Het bedrag is aanvankelijk gestort in Algemene reserve, en in 2021 ingezet voor deze kosten. De kosten van de verkiezingen vallen € 15.000 lager uit, zodat we ook voor dit bedrag minder hoeven te beschikken over de algemene reserve.

Extra organisatiekosten Ruimtelijke en economische ontwikkeling (volledige beschikking over resterend saldo van de reserve organisatieontwikkeling d.m.v. onttrekking van € 100.000)

Zie toelichting hierboven.

Programma 8 Algemene middelen

Financieel

bedragen x € 1.000

8. Algemene middelen	Begroting 2021			
	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Halfjaar-rapportage	Totaal
Saldo van baten en lasten				
Lasten	- 290	-	- 21	- 311
Baten	36.663	189	1.249	38.101
Saldo van baten en lasten	36.373	189	1.228	37.790
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 4.370	- 777	- 35	- 5.181
Onttrekkingen	6.109	881	35	7.025
Mutatie reserves	1.740	104	-	1.844
Totaal	38.113	293	1.228	39.634

Toelichting

Lagere toeristenbelasting (€ 75.000 lagere inkomsten)

Door de coronapandemie daalde het aantal arbeidsmigranten, de begrote inkomsten voor de overnachtingen worden daarom naar beneden bijgesteld.

Meicirculaire 2021, inclusief Maartbrief over coronacompensatie (€ 1.308.000 hogere inkomsten en € 16.000 hogere inkomsten voorgaande dienstjaren)

De hogere opbrengsten hebben te maken met de effecten van de meicirculaire 2021.

- bijstelling algemene uitkering € 1.022.000
- integratie- en decentralisatie-uitkeringen € 228.000
- bijstellingen sociaal domein € 58.000

Een groot deel van de gemeentefondsuitkeringen ontvangen we ter dekking van projecten of andere uitgaven. Deze zijn in de betreffende programma's meegenomen. Het betreft onder meer de vergoeding voor de extra kosten ZIN jeugd (€ 350.000), participatie WSW en TONK (€ 85.000) en overige uitgaven (€ 51.000). Via een raadsinformatiebrief hebben wij u geïnformeerd over de effecten van de meicirculaire 2021. Voor uitgebreidere informatie verwijzen wij u hiernaar.

Diverse kleine afwijkingen (€ 21.000 hogere lasten)

Mutaties reserves (geen begrotingseffect)

We stellen voor om de Reserve Overige bestemmingen op te heffen en het resterende bedrag (€ 35.000) toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiën in hoofdlijnen

Totaaleffect Halfjaarrapportage, meerjarig

bedragen x € 1.000

Meerjarig effect halfjaarrapportage	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1. Krachtige dorpen	- 274	- 217	- 241	- 232
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 1.339	- 241	- 222	- 279
3. Veilige dorpen	- 186	- 127	- 156	- 156
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	- 121	21	21	96
5. Woonomgeving	- 158	- 432	- 329	- 326
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 143	- 140	- 140	- 87
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 89	510	498	511
8. Algemene middelen	- 21	- 32	- 35	- 43
Totaal Lasten	- 2.331	- 657	- 603	- 516
Baten				
1. Krachtige dorpen	45	- 11	- 11	- 31
2. Participatie, ondersteuning en zorg	847	82	81	81
3. Veilige dorpen	94	25	25	25
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	19	9	8	- 2
5. Woonomgeving	103	101	1	1
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	54	-	-	-
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 5	- 20	- 20	- 20
8. Algemene middelen	1.249	764	788	830
Totaal Baten	2.407	950	872	884
Saldo van baten en lasten	76	293	269	368
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 35	-	-	-
Onttrekkingen	157	-	-	-
Mutatie reserves	122	-	-	-
Resultaat	198	293	269	368

Jaarresultaat meerjarig inclusief wijzigingen Halfjaarrapportage

bedragen x € 1.000

Meerjarig overzicht baten en lasten	Begroting 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1. Krachtige dorpen	- 4.589	- 4.613	- 4.593	- 4.575
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 22.716	- 21.021	- 20.486	- 19.688
3. Veilige dorpen	- 2.367	- 2.259	- 2.265	- 2.265
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	- 2.956	- 1.468	- 1.480	- 1.176
5. Woonomgeving	- 4.943	- 4.855	- 4.715	- 4.685
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 6.859	- 6.936	- 7.019	- 7.015
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 11.123	- 9.924	- 9.642	- 9.335
8. Algemene middelen	- 311	- 329	- 333	- 341
Totaal Lasten	- 55.864	- 51.404	- 50.534	- 49.081
Baten				
1. Krachtige dorpen	271	215	195	169
2. Participatie, ondersteuning en zorg	5.446	4.686	4.657	4.657
3. Veilige dorpen	185	56	56	56
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	985	414	464	519
5. Woonomgeving	4.629	3.802	3.700	3.721
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	2.439	2.385	2.385	2.385
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	462	447	447	447
8. Algemene middelen	38.101	37.415	37.190	37.080
Totaal Baten	52.518	49.420	49.092	49.033
Saldo van baten en lasten	- 3.345	- 1.984	- 1.442	- 48
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 7.097	- 402	- 380	- 40
Onttrekkingen	10.683	2.681	2.056	774
Mutatie reserves	3.586	2.279	1.676	734
Resultaat	240	295	234	687

Mutaties voorzieningen

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2021	Stortin- gen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2021
Door derden bekleemde middelen met spec. aanwending				
Voorziening rioleringen	5.814	44	- 250	5.607
Voorziening Limb. Kwalit.Menu binnen rode contour	34	-	-	34
Voorziening Limb. Kwalit.Menu buiten rode contour	185	-	- 135	50
Voorziening beheer gemeentelijke woningvoorraad	25	-	-	25
Totaal Door derden bekleemde middelen met spec. aanwending	6.058	44	- 385	5.717
Onderhoudsegalisatievoorzieningen				
Voorziening onderhoud gem. gebouwen	1.965	282	- 1.292	955
Totaal Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.965	282	- 1.292	955
Verplichtingen, verliezen & risico's voorzieningen				
Voorziening pensioenverplichting wethouders	3.040	69	- 168	2.941
Voorziening mobiliteit collegeleden	0	-	-	0
Voorziening HRM-beleid	128	60	- 185	3
Totaal Verplichtingen, verliezen & risico's voorzieningen	3.168	129	- 353	2.944
Totaal	11.190	455	- 2.030	9.616

Mutaties reserves

bedragen x € 1.000

Reserves	Saldo 1-1-2021	Stortin- gen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2021
Algemene reserve				
Algemene reserve	16.456	106	- 6.255	10.307
Totaal Algemene reserve	16.456	106	- 6.255	10.307
Bestemmingsreserve				
Reserve dekking investeringen economisch nut	9.118	-	- 462	8.656
Reserve Programma Digitale Dienstverlening	104	-	- 104	- 0
Reserve uitv. proj.kalender realisatie MER info.architect.	206	-	-	206
Reserve toerisme	220	33	- 57	195
Reserve organisatieontwikkeling	297	-	- 297	- 0
Reserve Accommodatiebeleid	1.190	-	- 514	676
Reserve Gebiedsvisie LOG Montfort-Mariahoop	42	-	- 30	12
Reserve Decentralisaties	10	610	- 610	10
Reserve overige bestemmingen	35	-	- 35	- 0
Reserve bouwgrondexploitatie	496	571	-	1.067
Reserve Programmaplan Omgevingswet	239	-	- 239	-
Reserve dekking investeringen met maatsch. nut	320	427	- 13	734
Reserve Stimuleringsfonds Duurzaamheid	1.000	-	-	1.000
Reserve afdekking tekorten	-	4.350	- 1.816	2.534
Reserve Begroting in Balans	-	1.000	- 250	750
Totaal Bestemmingsreserve	13.277	6.991	- 4.428	15.840
Totaal	29.733	7.097	- 10.683	26.147

Aanpassing investeringsschema

Onderhoud groen, aanschaf houtversnipperaar (investering)

Begin 2020 zijn we gestart met via Roerdalen inzetten van een grote ploeg Westrom medewerkers in het openbaar groen. Nu we ervaring hebben opgedaan met de inzet van deze medewerkers, vertalen we dat ook in een structurelere efficiëntere inzet van middelen. Bijvoorbeeld door via huur ingezet materieel te gaan vervangen door eigen aanschaf. We vragen hierbij een investeringskrediet voor een houtversnipperaar van € 28.000. De kapitaallasten van € 2.800 worden gedekt binnen de begroting. We besparen op de kosten voor huur van machines.

Renovatie bomen Grote Bergerweg (Investering)

In 2020 was in de begroting een incidenteel budget opgenomen voor de renovatie van de bomen langs de Grote Bergerweg te St. Odiliënberg. Bij de jaarrekening 2020 werd voorgesteld om (restant-) budgetten met een dekking via reserveonttrekking door te schuiven, voor afronding in 2021. Dit renovatieproject is hierbij niet meegenomen. Om dit alsnog mogelijk te maken, wordt voorgesteld dit via een investeringskrediet van € 99.000 te realiseren.

Vervanging brug in fietspad Boomstraat Posterholt (Investering)

Brug in het fietspad Boomstraat Posterholt is per abuis niet opgenomen in de begroting 2021, terwijl dit wel de bedoeling was. Dit corrigeren we nu door deze alsnog toe te voegen voor een bedrag van € 85.000. Betreft dus noodzakelijke vervanging van de fietspadbrug. Het gehele fietspad is overigens al van een volledige nieuwe verharding voorzien.

Subsidies en projectbijdragen

Op een aantal projecten binnen openbare werken zijn subsidies verkregen en de investeringskredieten zijn hierop aangepast.